

Raadsvergadering : 31 januari 2022

Agendapunt : 13

Onderwerp : Ruimtelijke adviescommissie

Zaaknummer : 180809

Beslispunten

1. In te stemmen met het verder werken aan een menukaart voor advisering over omgevingskwaliteit voor de Friese gemeenten;
2. In te stemmen met het vooralsnog onder de Omgevingswet voortzetten van de huidige adviespraktijk met Hûs en Hiem, en daartoe de benodigde verordening en aanpassing van de gemeenschappelijke regeling doen voorbereiden door de organisatie resp. Hûs en Hiem, en ter vaststelling aanbieden aan uw raad, voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Samenvatting

De Omgevingswet vereist dat de gemeente keuzes maakt over de manier van advisering over omgevingskwaliteit (nu nog vaak welstandsadvies genoemd) aan het gemeentebestuur. Iedere gemeente kan dat op haar eigen manier vormgeven.

Op dit moment wordt er voor een groot deel van de advisering door nagenoeg alle Friese gemeenten gebruik gemaakt van de gezamenlijke welstandsorganisatie Hûs en Hiem. Daarom is ervoor gekozen om als Friese gemeenten gezamenlijk een zoektocht te starten naar mogelijkheden van nieuwe vormen van advisering die aansluiten bij de verplichtingen en doelstellingen van de Omgevingswet.

Die provinciale zoektocht heeft voorlopig geresulteerd in een notitie die onder meer inzicht biedt in:

- de geschiedenis van kwaliteitsadviesing;
- hoe advisering nu verloopt;
- wat Friese gemeenten willen;
- wat gemeenten zelf in de toekomstige adviestaak zouden kunnen doen;
- welke adviestaken gemeenten collectief zouden kunnen organiseren ("cafetariamodel").

Zowel eventuele collectieve adviesproducten als de wijze waarop die collectieve voorzieningen specifiek voor de Waddeneilanden kunnen worden georganiseerd kunnen in de loop van 2022 gezamenlijk worden uitgewerkt. Op die manier kan een adviesstelsel worden ontwikkeld dat voldoet aan de uitgangspunten van de Omgevingswet. Maar ook een adviesstelsel dat kan worden toegesneden op de specifieke situatie van Vlieland.

Aan de raad,

1. Aanleiding

Begin 2021 is door vrijwel alle gemeenten in Fryslân ingestemd met het aanpakken van de organisatie van de advisering over omgevingskwaliteit onder de Omgevingswet. Hierbij wordt uitgegaan van de kwaliteiten die Fryslân heeft en die ons allemaal aan het hart gaan. Het is de vraag hoe we deze kwaliteiten mee gaan geven aan volgende generaties zonder Fryslân op slot te zetten. Want actuele opgaven als woningbouw, energietransitie en klimaatadaptatie hebben een impact op de omgevingskwaliteit.

2. Beoogd resultaat

Het beoogd resultaat is uiteindelijk het komen tot een ruimtelijke adviescommissie die door ons benut kan worden voor beoordeling van en eventuele advisering en ondersteuning in ingrepen in de fysieke leefomgeving.

3. Argumenten

1/2 De provinciale ambtelijke werkgroep gaat verder met de zoektocht naar een ruimtelijke adviescommissie. Tot het moment waarop er een nieuwe commissie is, werken we op de huidige voet verder. Vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden de raad nog de benodigde besluiten voorgelegd.

Doorlopen proces

Begin dit jaar zijn van de Vereniging van Friese Gemeenten (VFG) stukken ontvangen met het verzoek daarover met de raad te spreken voor de zomervakantie. Wij hebben met uw raad in een informele sessie over de ruimtelijke adviescommissie gesproken. Uw raad heeft toen informeel de keus gemaakt, zoals die nu voorligt, namelijk voortgaan op de huidige voet zolang er nog geen nieuwe commissie is en bij de zoektocht naar een nieuwe commissie de wens op tafel te leggen voor een gebiedsgerichte commissie die specifiek voor de Waddeneilanden wordt ingericht en die aangevuld kan worden met lokale mensen en/of lokale deskundigheid.

Vanwege dat laatste zijn we vanuit Vlieland deel uit gaan maken van de ambtelijk provinciale werkgroep om het belang van de Waddeneilanden telkens in beeld te houden.

Omdat de meeste gemeenten niet voor de zomervakantie uitsluitsel konden geven, met andere woorden nog niks hadden gedaan, is het proces behoorlijk vertraagd. Pas nu ligt er de besluitvorming voor, die al in het voorjaar gepland was. Om gemeenten te stimuleren iets te gaan doen, is een algemeen proces ingezet.

Algemeen proces

Door de VFG is opdracht gegeven om nader te verkennen wat een mogelijke richting kan zijn om de advisering over omgevingskwaliteit verder te ontwikkelen in de geest van de Omgevingswet. Van de 18 Friese gemeente hebben 16 gemeenten besloten te participeren.

Na de zomervakantie zijn sessies georganiseerd voor ambtenaren en raadsleden waarin voorbeelden vanuit andere provincies zijn gedeeld en vrijelijk gedachten zijn besproken over het toekomstbeeld. Vanuit Vlieland zijn enkele raadsleden bij de sessie aangesloten in september 2021.

Op basis hiervan is een notitie (zie bijlage) ontwikkeld met een mogelijke aanpak. Deze notitie is opgesteld onder begeleiding van een brede werkgroep bestaande uit ambtenaren van vrijwel alle Friese gemeenten, en de provincie.

Argumenten

De gemeente werkt op dit moment met Hûs en Hiem. Voor de korte termijn kan de huidige adviespraktijk worden gecontinueerd door vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet deze adviescommissie aan te wijzen als de op grond van de Omgevingswet benodigde commissie. Daarmee is de gemeente Omgevingswetproof. Organisatorisch en financieel is dit voorlopig de meest voor de hand liggende oplossing.

De Omgevingswet geeft gemeenten veel vrijheid om een adviesstelsel in te richten dat past bij hun omgevingsvisie en omgevingsplan. Dit vergt keuzes met betrekking tot de context en de reikwijdte van de advisering en de samenhang tussen verschillende adviesrollen. Deze keuzes hangen samen met de aard van de omgevingsvisie en het omgevingsplan.

De gemeente heeft 9 jaar de tijd om na inwerkingtreding van de nieuwe wet het op dat moment in werking tredende tijdelijke omgevingsplan om te zetten in een omgevingsplan nieuwe stijl. Gelet op de samenhang tussen dit omgevingsplan en het nieuwe adviesstelsel is er aanleiding de tijd te nemen om dit nieuwe adviesstelsel in te richten. Op Vlieland zijn we inmiddels begonnen met het omgevingsplan en de bedoeling is dat we in 2022 een heel eind komen richting de tervisielegging van een ontwerp daarvan. Het proces loopt in die zin mooi op met onze planning.

Voor het inwerkingtreden van de Omgevingswet moet een gemeentelijke verordening op de adviescommissie worden vastgesteld. Verder moeten de aan Hûs en Hiem deelnemende gemeenten de betreffende Gemeenschappelijke regeling herzien. Het voorliggende procesvoorstel sluit op dit alles aan.

Regelgeving

Bij het in werking treden van de Omgevingswet moet de lokale regelgeving daarop zijn afgestemd. Concreet zijn dat:

- een gemeentelijke verordening op de advisering over omgevingskwaliteit, en
- de Gemeenschappelijke regeling voor Hûs en Hiem.

De verordening op de advisering over omgevingskwaliteit wordt per gemeente als een maatwerkdokument vormgegeven. De gemeenschappelijke regeling van Hûs en Hiem is identiek voor alle deelnemende gemeenten en wordt door Hûs en Hiem opgesteld. Beide documenten in de eerste helft van 2022 worden door de Raad vastgesteld.

Overwogen alternatieven

Een mogelijk alternatief voor dit procesvoorstel is het aanbieden van een inhoudelijk voorstel waarin de raden al concrete keuzes kunnen maken over de aandachtsgebieden van de advisering over de omgevingskwaliteit en in welke mate de advisering gezamenlijk of door de gemeente zelf wordt opgepakt (de menukaart). Om de kwaliteit van het proces te waarborgen is in de stuurgroep van 25 oktober 2021 besloten de raden voor de gemeenteraadsverkiezingen alleen te laten besluiten over het proces. De nadere invulling en uitwerking kan dan in het vervolgtraject zorgvuldig en in goede afstemming met alle gemeenten plaatsvinden.

Op Vlieland zijn we al begonnen met het opstellen van een kwaliteitsdocument ter vervanging van de welstandsnota. Daarin wordt inhoudelijk al nagedacht over de omgevingskwaliteit. Dat kwaliteitsdocument ligt in het verlengde van het kwaliteitsdocument zoals dat op het recreatiewoningenterrein functioneert. Dat kwaliteitsdocument wordt het toetsingskader voor de ruimtelijke adviescommissie en gaat deel uitmaken van het omgevingsplan. Ook dit document willen we in 2022 afronden.

4. Kanttekeningen/risico's

geen

5. Uitvoering

De planning is dat dit raadsvoorstel voor de verkiezingen wordt behandeld door alle deelnemende Friese raden. De benodigde regelgeving (verordening, gemeenschappelijke regeling) waarmee vooralsnog de huidige werkwijze kan worden gecontinueerd zal intussen worden voorbereid. Dit wordt aan de Raden aangeboden voordat de Omgevingswet in werking treedt.

Bij instemming met het onderhavige voorstel zal het jaar 2022 worden benut om een passende menukaart te ontwikkelen.

De uitvoering is gericht op deelname in de ambtelijke werkgroep, het tijdig aan uw raad voorleggen van de benodigde besluiten en het begeleiden van dit proces.

6. Communicatie

Geadviseerd wordt om geen bijzondere publiekscommunicatie te organiseren op dit vooralsnog vrij technische onderwerp. Mede ook omdat dit voor burgers op dit moment nog geen consequenties heeft.

7. Financiën

Dit voorstel heeft financiële gevolgen. Voor het traject wat in 2021 met de VFG is doorlopen heeft de gemeente een bijdrage geleverd. Voor het vervolgproces zal opnieuw een gemeentelijke bijdrage naar rato worden gevraagd. Hoeveel dat is hangt af van het proces dat wordt doorlopen. Verwacht wordt dat de bijdrage ongeveer gelijk zal zijn aan de eerdere bijdrage die is gedaan. Dat was voor Vlieland € 183,00.

Bij het verder ontwikkelen van de menukaart zullen een aantal scenario's worden voorgelegd voor de concrete organisatie van dat werk. Uitgangspunt zal zijn om de financiering zoveel mogelijk te koppelen aan af te nemen producten. In 2022 wordt hierover een nadere notitie verwacht.

8. Juridische Zaken

n.v.t.

9. Bijlagen

1. Notitie advisering omgevingskwaliteit Friesland, met een aantal bijlagen:
 - a. Advisering elders in Nederland
 - b. Verslag sessies met de Raden in september en oktober 2021
 - c. Vigerende afspraken met Hüs en Hiem

Vlieland, 7 december 2021

Burgemeester en wethouders van Vlieland,
M. Schrier, burgemeester
A. Idema, gemeentesecretaris

De raad van de gemeente Vlieland,

gelezen:

- het voorstel van burgemeester en wethouders van 7 december 2021

overwegende dat:

- aansluiting bij de provinciale aanpak wenselijk is om te komen tot een gezamenlijk gedragen ruimtelijke adviescommissie specifiek voor de Waddeneilanden

gelet op:

- de Omgevingswet

B E S L U I T:

1. In te stemmen met het verder werken aan een menukaart voor advisering over omgevingskwaliteit voor de Friese gemeenten
2. In te stemmen met het vooralsnog onder de Omgevingswet voortzetten van de huidige adviespraktijk met Hûs en Hiem, en daartoe de benodigde verordening en aanpassing van de gemeenschappelijke regeling doen voorbereiden door de organisatie respectievelijk Hûs en Hiem, en ter vaststelling aanbieden aan uw raad, voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Aldus vastgesteld in de raad van de
gemeente Vlieland in zijn openbare
vergadering van 31 januari 2022

de griffier,

de voorzitter,

M.G. Brinksma-Brandenburg

M. Schrier